

GAZETA TRANSILVANIEI

Redacția și Administrația
PIATA LIBERTATEI BRAȘOV
 Telefon 226
 Abonament anual 200 lei
 Pentru stenogramă 500 lei
 Anunțuri, reclame, după tarif

Fondată la 1838 de George Barițiu

Apare în fiecare zi de lucru

Oligarhii neștiind să renunțe la privilegiile lor,
 au împins popoarele la revoluții.
 Constituția fraților Brătianu face în țara noastră aceeași operă...

UN REAL PERICOL NAȚIONAL

Prin Constituția liberală la revoluție

Mișcarea de încătușare a libertăților va face educația revoluționară a masselor.

Depunerea în Cameră și Senat a proiectului de Constituție liberală, în afară că este o sfrunta provocare față de țara întreagă ostilă liberalilor, are și un bine: în sfârșit, cunoaștem Constituția în care vrea d-l Brătianu să încătușeze poporul.

Pentru cel mai puțin pregătit în chestiunile de acest ordin, dela început textul Constituției liberaile trebuie să-și arate reaționalismul fără pereche al legilor liberale.

Principiul călăuzitor al Constituției liberaile este nu numai reațional dar și retrograd. Vechea Constituție, cu libertățile ei, este modificată astfel ca poporul să nu poată fi cārmuit de acela pe care îl vrea el ci de clasa imbogațită, ajutată de bânci și de camariile — ceea ce este astăzi, la perfecție, partidul liberal. — Instituirea hoolui Senat cu senatori de drept și cu alii aleși de corporații rezânte, alcătuit astfel ca să fie o veșnică predică pentru tendințele democratice ale Camerei; apoi restrângerea libertăței presei, violarea secretului scriitorilor, Consiliul legislativ — și toate măsurile deghitate care se vor lua pe baza textului acestei Constituții, însemnă încercarea unei coterii politice, care nu mai are contact cu massele, de-a stăpâni țara prin cătușele puse libertăței cetățenilor.

După ce citești textul acestei Constituții și impresia adevărată a loviturii pe care o încearcă liberalii, cari mărturisesc, prin măsurile de restrângere a libertăților, intenționea lor de-a continua lupta de ură selbată împotriva curentului democratic, opunându-se ori cărei prefațe a partidului lor conform cerințelor vremii, încăpăținându-se să rămână anchițofat în forma lui veche, cu principiile cele mai reaționale. Este această mărturisire prețioasă prin aceea că arată că nu este posibilă nici un fel de legătură nici pe viitor între partidele democratice și acest partid, care reprezintă reaționalismul în țara noastră. Cei cari au crezut că, odată lichidată chestiunea Parlamentului actual și a guvernului de azi, să-și poată face opera de reconciliere dintre partidele politice pentru o acțiune comună în salvarea țării din criza în care se zbate, — pot vedea, ceea ce noi totdeauna am susținut, că nu este posibilă o lucrare comună cu partidul liberal, care, împotriva mersului vremii și neînțind seama de dezastru pe care îl pregătește guvernarea sa, nu înțelege să apere de către interesele lui speciale, prin orice mijloace.

Profitând de faptul că deține puterea astăzi, el vrea să-și asigure mijloacele de luptă în acest scop și angajează, în vederea rezistenței sale, însăși Coroana pe care o prezintă ca fiind de partea sa. Astfel, nimic sfânt n'a mai rămas pentru acest partid, care își vede sfârșitul apropiat în triumful democrației, și care este gata să comite ori ce act pentru a-și salva coteria sa de bânci și partizani, îmbulbăti din averea Statului și exploataitori ai nevoilor grele ale populației.

Origina reaționalismului liberal din acest izvor își trage puterea de viață și e bine să fie complet demascat pentru ca poporul să știe că nu grija de țara — rău înțelesă ar zice unul, dar totuși o acțiune cu bune intenții — ci numai

grijă de buzunarele proprii și de supremația partidului, care vrea să stăpânească țara marită, și îndeamnă la cele mai primejdioase măsuri restrictive, care pot preface luptă politică într-o mișcare revoluționară puternică, cu urmări incalculabile pentru țară, mai ales în imprejurările de azi.

Mișcarea reațională a liberalilor, care vor să o impună cu orice preță, nu poate duce de când la revoluție, mai curând sau mai târziu, ca în toate țările unde s-a încercat metodele de guvernământ similară.

Nu noi vom face excepție acestui proces firesc politic-social — și deci e vremea să se prevină tocmai acest rezultat. Dacă vom sta nepăsători — va veni vremea când, peste voia noastră, masele vor trece la acțiune primejdioasă necontrolată, așa cum s-a întâmplat nu odată când popoarele au pierdut încrederea în conducătorii lor. Constituția liberală este o reală primjdie pentru dezvoltarea normală a statului nostru, de-oarece ea vine prea târziu ca să mai poată zugruma libertățile și va provoca numărul cea ce nu dorește nimenei: revoluția...

Unui popor, care a gustat din fericierea libertăților, fie și numai trecător, cătușele reaționale liberale nu i se mai potrivește și lanțurile acestea vor fi rupte cu violență.

Dacă am fi reaționali, am avea de ce ne felicită: constituția liberală va face educația revoluționară a poporului nostru, atât de cuminte și așezat — o va face nu importă timpul, dar sigur și necrujător.

Nu la acest rezultat vor să ajungă reaționalii libera, dar nebunia lor de astăzi ne împinge țara spre el.

D-l Alex. Munteanu, protopop ortodox și senator, răspunde — în Nr. din 29 Dec. al „Viitorului” — ziarul partidului liberal — unui articolaș de reportaj apărut în „Adevărul” în care se menționase faptul că liberalii au interzis intrarea în țară a ziarelor românești din America.

Luarea acestor drastice măsuri, d-l senator o motivează astfel:

„Desigur, inspirați de oameni interesati a ponegi acest partid (adecă infalibil partid liberal) redactorii români din America, vor fi avut curajul să lovească fără a ține socoteală, că un moment nu s-a putut renunța la dreptul nostru de apărare”.

Apoi: „Ziarele în stenogramă au o singură datorie: de-a căuta și de-a afla în toate manifestările vieții publice ale țării numai fapte și lucruri care au la bază lor înălțarea prestigiului moral și cel de Stat, de cultură europenească a României întregite.” — Guvernul liberal și partidul național-liberal, de când este la putere, a înregistrat fapte remarcabile pentru binele țării, acestea trebuiau evidențiate, nu poveștile de senzație leftină”.

In continuare, d-l senator liberal susține că nici „un grup” de liberali n'a provocat pe nici un proprietar de ziar și pe nici un redactor „să iasă frumos din redacție, lăsând și proprietatea materială și proprietatea spirituală pe mâna d-lui Brătianu”.

Aceasta din urmă o credem și noi: nu se poate ca un grup de liberali să fi poftit afară din tipografie pe proprietar și din redacție pe redactor — (n'au putut liberalii nici aici în țară, necum în America) — dar de aici încolo toate posibilitățile sunt deschise.

E un adevărat incontestabil că, liberalii totdeauna și-au avut în America agenții lor, care au căutat când direct, când indirect, să atragă pe partea lor, fie pe redactori, fie pe membrii comitetelor, redaționale, iar dacă nu le-a succes,

Comunicat.

Partidul național român și proiectul de Constituție.

Parlamentarii și membrii comitetului executiv al Partidului național român au dat următorul comunicat:

Comitetul central al Partidului național român, s-a întrunit sub președinția d-lui Iuliu Maniu, azi, 26 Ianuarie, fiind de față d-nii dr. Alexandru Vaida-Voevod, prof. dr. Toma Ionescu, Mihail Cantacuzino, dr. Stefan C. Pop, P. Brătășeanu, Mihail Deșliu, dr. Valer Braniște, Stelian Popescu, Mihai Popovici, Grigore N. Filipescu, G. Derussi, I. Clinciu, Cămărășescu, Caius Bredeleanu, dr. Demetrescu-Brăila, Sever Dan, C. Xeni, C. Angelescu, Voicu Nițescu, Ion Coltor, Aurel Lazăr, Victor Deleu, G. Mironescu, Iustin Marșieu, Sever Bocu, Emil Hașegan.

Comitetul central examinând situația politică, a luat mai multe hotărâri, în fața intenției guvernului de a prezenta proiectul său de Constituție „Co-purilor legiuitoare“ actuale, ieșite din lovitura de stat, fraude și violențe.

Plecând dela părerea unanimă, că parlamentul actual nu are nici îndreptățirea constituțională, nici

prestigiul moral și politic, de a face nouă așezământ de bază al țării, Partidul național va considera nulă și neavenită Constituția săcăstă în asemenea împrejurări.

Privitor la participarea parlamentarilor partidului la aceste Corpuri legiuitoare, comitetul central a hotărât ca parlamentarii să se prezinte la prima ședință pentru a ceta o declarație analoagă cu aceea, ce să cetea cu ocaziunea validării mandatelor, precizând din nou punctul de vedere al partidului.

Parlamentarii Partidului național vor refuza să ia parte la desbaterile acestui parlament.

Pentru libertatea presei

Liberalii și presa românească din America

e un merit al celor ce n'au vrut să-și vândă convingerile și să servească unor scopuri, cu cari nu se puseau identifica.

Liberalii au trimis în America pe un anumit Vernescu — nici astăzi nu se poate nega — dar Vernescu s-a lovit chiar la început de-o neîncredere generală. A înființat și a cercetă să facă propagandă prin revista „Săgeata” — după ce n'a încăpătat în redacțiile ziarelor existente — dar după apariția cătorva numeri a încetat din viață; români n'au vrut nici să aboneze, nici să citească. Acest domn Vernescu a jucat un însemnat rol în producerea crizei prin care a trecut „Unirea Societăților române de ajutor și cultură” în anul trecut.

Suntem în clar și cu motivele cari au determinat pe liberali să oprească intrarea în țară a ziarelor românești din America.

„Nu s'a putut renunța la dreptul nostru de apărare”, zice d-l notar Munteanu.

Înțelegem că nu s'a putut renunța, dar dela o apărare cinstiță și până la folosirea unor mijloace atât de ilegale, e o distanță colosală. Asemenea acte nu fac cinstiță unui partid politic, care abuzează de puterea cu care l-a investit țara.

Că ziarele din străinătate ar avea o singură datorie: de-a căuta și de-a afla în toate manifestările vieții publice ale țării numai fapte și lucruri care au la bază înălțarea prestigiului moral și cel de Stat, de cultură europenească a României întregite. — Guvernul liberal și partidul național-liberal, de când este la putere, a înregistrat fapte remarcabile pentru binele țării, acestea trebuiau evidențiate, nu poveștile de senzație leftină”.

A înregistrat guvernul liberal de când este la putere fapte remarcabile pentru binele țării care trebuiau evidențiate în ziarele din America? Ei bine, toate s-au evidențiat la timpul lor.

Dar ziarele românești de peste Ocean au evidențiat și neleguiurile „remarcabile”. Furtul urnelor; abuzurile jandarmeriei în alegeri; respingerea candidaților unor bărbați cari au adus țării extraordinaire servicii; prizonirea alegătorilor cari n'au votat cu liberalii; boicotarea fruntașilor ardeleni; decorația trădătorilor; suprimarea drepturilor și libertăților individuale și celăjeniști și celelalte neleguiuri ale guvernului și partidului liberal n'au putut fi trecute cu vederea de ziarele din America, a căror datorie este să informeze români de-acolo despre adevărata stări dela noi.

Si pentru asta se interzice ziarele române-americane să intre în țară?

Telegrame de felicitare la — comandană.

Ni se scrie;

„Notarii comunalii au căpătat ordin dela prefectura județului Ciuc, ca pe d-l Ministrul de interne să-l felicite telegrafic, în numele locuitorilor, cu ocaziunea zilei onomastice”.

Vrând-nevrând, bieții notari au satisfăcut ordinului, și în schimb au primit „mii de mulțumi” dela M. de interne pentru manifestarea spontană a simpatiei, tot pe cale telegrafică.

Așteptăm apariția telegramelor „poporului” din Ciuc în semioficiul guvernului.

„Propagandă culturală“

Massele noastre populare nu sunt nici destul de instruite și nici destul de educate, pentru ca orice sfârșire făcută spre luminarea și înnoiblarea lor sufletească să nu fie binevenită. Propaganda culturală în massele populare este chiar o datorie socială pentru toți aceia, care prin împrejurări fericite au ajuns să stăpânească comori sufletești mai bogate și cari înțeleg, că o bogăție sufletească n'are nici o valoare — ca și aurul ascuns în comori —, dacă nu este pusă în circulație, împărțând-o căt mai multă dintr-un semenii noștri.

M'am bucurat deci din suflet cind un apel al d-lui comandant al comp. de jandarmi din Brașov, prin care se adresa tuturor bunilor Români, căruia să dea concurs organelor jandarmeriei în vederea unei cât mai întinse acțiuni de propagandă culturală la sate. M'am bucurat de această inițiativă și din alt punct de vedere: ea dovedea o concepție mai civilizată, mai nobilă asupra rosturilor jandarmeriei la sate, lăsând să se întrevadă căile cele mai naturale și deci cele mai bune, prin care autoritatea acestelui instituții atât de compromise să ar putea restabili și menține. Într-adevăr, dintre toți factorii de autoritate din jara noastră, până acum jandarmul era cel mai puțin simpatetic, nu numai prin multele abuzuri pe care excesul de autoritate îl aducea să le facă, dar și prin însăși natura misiunii sale, care îl punea în contact cu populația ori de căteori era vorba de o constrângere: militară, judecătoarească, administrativă, ori chiar... politică (electorală). Mă gândeam deci, că s-ar putea realiza o destindere a încordării raporturilor sociale dintre jandarmi și săteni, prin conlucrarea celor dintâi la o operă de cultură, la care prisosul lor de energie și excesul lor de zel și-a fi putut găsi cea mai nobilă și cea mai îndreptățită întrebunțire. Acestea erau gândurile și speranțele mele legate de apelul d-lui căp. Marinescu. Si regret mult, că speranțe atât de frumoase au fost spușe rate atât de curând...

Căcă într'o zi am cedit, că în satul Vulcan s'a jinut serviciu divin la biserică și după predica frumoasă a preotului, a vorbit poporului și d-l căp. Marinescu. După masă a urmat producție artistică, cu concursul învățătoarei din loc, s'a înființat și o casă de cultură, iar încoronarea tuturor străduințelor a fost acămarea d-lui căp. ca președinte de onoare, bine înțeleas, după propunerea preotului! După cum vedea s'a petrecut lucruri vrednice de toată lauda. Erau nou venit pe aceste meleguri și nu cunoșteam nici din cedît, nici din auzite, activitatea culturală a d-lui căpitan: admiteam deci că sătenii din Vulcan să aprecieze în mod deosebit și în mai bună cunoștință de cauză personalitatea culturală și deci să-l aclame președintele de onoare. Si totuși un glas tăinic îmi șoptia, că trebuie să pun propagandei culturale a d-lui Marinescu un semn de întrebare. L-am pus, dar de astădată n'am fost înșelat în îndoilele mele.

De sărbătorile Crăciunului am fost și eu pe la sate. Mare mi-a fost surprinderea și deziluzia totodată, când în ori-ce casă intram, mă întâlneam cu propaganda culturală a d-lui căp. Marinescu, sub una din formele cele mai curioase. Este vorba de un calendar, pe care l-a văzut de sigur mulți, căci fără îndoială, jandarmeria din întreg județul îl va fi răspândit printre săteni cu același zel de propagandă, cum l-a răspândit acolo unde l-am văzut și eu, un calendar în titulat sugestiv și patriotic: „Calendarul încoronării”.

V-ați aștepta de sigur să veedi reprezentate pe acest calendar de perete simboluri, alegorii, momente istorice în legătură cu marele act al vieții noastre naționale. În afară de figurile Majestăților Lor regale, — și trebuie să observ eici, că chipul grațios al Reginei este înșisit într-o oribilă atitudine de somnolență — nimic din toate acestea.

Ori, dacă totuși e ceva, soldații de frontieră, care prin eroizmul lor au făcut posibilă încoronarea, figurează ștersi pe ultimul plan al tabloului. Sunt însă bine reliefate și aranjate în ordine cazonă, după rangul lor sau gradul de respect cu care e îndatorat d-nul căpitan față de superiorii ierarhici, chipurile tuturor miniștrilor, al d-nului general Ștefanescu, comandant suprem al jandarmeriei; general Stavă inspector al jandarmeriei; Fransovici, secretar general al ministerului de

interne și, aruncat într'un colț al calendarului — de sigur, din modestie — chipul d-lui căp. Marinescu, comandanțul comp. de jandarmi din Județul Brașov.

Unii s'au supărat, pentru că au fost vândute calendarele când cu 7, când cu 10 lei, alii pentru că ele au fost mai mult impuse locuitorilor prin jandarmi, care au umblat din casă în casă. Eu aș fi trecut aceste lucruri cu vederea, deși nu sunt de admir abuzuri și excese de zel, când e vorba de chestii de cultură.

Ceeace m'a scandalizat pe mine este, conruperea noșinii însăși de propagandă culturală prin calendarare. Ce știu D-voastră dacă notarii, primarii, ofițerii în subordine, funcționarii de toate gradele și serviciile, ar fi avut ideea ingenioasă a d-lui căpitan Marinescu și ar fi scos calendar ale încoronării sau ale României mari, pentru ca să-și magnifică persoana lor și a superiorilor ierarhici sub masca propagandei culturale?! Nu, domnule căpitan! Aș fi săcuit un caleidoscop al jandarmeriei, care trebuie să rămână pe peretii ofițerilor acestor instituții. Căci dacă l-aș scos afară din oficii, noi îl punem alături de calendarare de reclamă, prin care negustorii cu mai multă dare de mâna își laudă marfa și cari au cel puțin meritul, că sunt grațioase și nu fac mascadară de propagandă culturală.

Și în acest caz, titlul calendarului să-l ștergeți! Nu îl permis nimănui să ia lucrurile cele sfinte ale neamului în deserț. și odată pentru todeaua trebuie accentuat în chip deosebit, că nu trebuie să se mai abuseze cu toate ocaziile de numele și chipurile Majestăților Lor regale, care sunt pentru înimile noastre prea scumpe și pentru sufletele noastre său prea sus, pentru a fi folosite cu atâtă lipsă de respect spre satisfacerea tuturor ambizophilor.

Drept încheiere, trebuie să regret înăudat, că marile speranțe, cărora le-am dat expresiune la începutul acestor rânduri, au fost în chip atât de crud desamăgite. Rămânem totuși cu învățătura principiară, că propagandă culturală putem face numai atunci, când avem un gând bun de împărășit, o simțire curată de plămădit, o virtute de propovăduire și nu o vanitate de satisfăcut. Altfel, vom avea prezidenții de onoare și chipuri simpatice pe părți — toate spumă înșelătoare deasupra valurilor de intuneric din sufletul mulțimii, care trebuie instruită și educată spre alte virtuți, decât orgolul și vanitatea. Iar dacă totuși acesta va fi sensul în care d-nul căpitan înțelege să continue propaganda culturală, atunci mărturism, că suntem mai mulți și ca jandarmii să rămână odioși numai pentru exces de zel în exercițiul funcțiunii, decât să devină odioși și păgubitori sufletului sănătos al nașiei și pentru propaganda lor culturală.

Gheorghe Popa.

Sedința consiliului de higienă

Sâmbătă înainte de amiază s'a jinut în localul prefecturii de județ sedința consiliului de higienă al județului, la care au luat parte primarul orașului, medicul-șef al județului, medicul-șef al orașului și medicii de circumscriptie.

1) Avându-se în vedere starea precară în care se găsește spitalul civil din localitate în urma faptului, că Ministerul ocrotirilor sociale nu achită datorile bănești pe care le are față de acest spital, s'a hotărât mărirearea taxelor pentru bolnavii îngrijiri în spitalul civil.

Taxa pentru cl. I-a a fost majorată dela 70 lei la 90 lei, pentru cl. II-a dela 40 lei la 60 lei, iar pentru cl. III-a dela 18 lei la 30 lei.

Aceste taxe nu vor servi la alte scopuri, decât la înfrăținarea bolnavilor. Personalul de serviciu nu va fi plătit din aceste taxe.

2) Constatându-se că în cursul anului trecut s'au constatat 64 de cazuri de mușcătură de căni turbăji, s'a hotărât ca înțelegere cu prefectura poliției să se aplique în ce privește înțerea cănilor, regulamentul din 1914.

3) Locuitorii din vecinătatea depozitului de benzina Morolu din str. Fân-

O desvinovățire cu tâlc.

D-l Mateiu Voileanu, asesor consistorial, răspunde în Telegr. Român, din 25 Ian. În articolul publicat de noi în cheltuile felului cum s'a achitat de misiunea sa de comisar consistorial la alegerea de protopop al Brașovului. Între altele, spune:

„În să constat că în cehia alegerie de protopop în Brașov consistorul arhidicezan și eu ca comisar consistorial, nu am amestecat politica, și ne-am ferit de orice influențare. Si eu am impresiunea, căreia i-au dat expresiune membrii sinodali prin o telegramă particulară, adresată mie, că atacul din „Gazeta Transilvaniei”, vine din partea dușmanilor bisericii noastre române ortodoxe”.

Înă că însăși desvinovățirea aceasta a părintelui asesor face dovada adevărului susținut de noi. D-l Voileanu însuși își mărturisește înrudirea sa sufletească și simpatia tocmai cu acei membri ai sinodului protopopesc, despre cari toată lumea de aici știe, că au votat cu păr. Slings din considerații de afaceri ori de politică rău plesată, influența și terorizați de pretețul județului, prin ordine date primarilor, ca și prin alte măsuri; de un căpitan binecunoscut, de un senator etc., înaintea căror primari, notari și unii șerani nu puteau rezista și cari apoi au avut motiv să-i trimiță teleograma de aderență, cea cu „impresiune”.

Dar părintele Voileanu nu se mulțumește numai cu atât. D-sa mai și insultă în modul cel mai frivol pe cei 30 de membri, — 14 preoți și 16 civili — ai sinodului protopopesc, cari, cu toată presiunea ce li s'a facut, au rămas fermi în conștiința lor și au votat cu d-l director dr. I. Blaga; insultă pe toți intelectualii Brașovului, și pe frunții parohiei Sfântului Nicolae, și pe toți profesorii liceului, afară de unul, cel de muzică, fiindcă toți aceștia au dovedit, că sunt pentru d-l Blaga și toți sunt de convingerea, că d-l Voileanu și-a arătat simpatia pentru păr. Slings. La toți aceștia se referă deci, „impresiunea insușită” a părintelui Voileanu, că se găsesc „în partea dușmanilor bisericii noastre ort. române”.

Ușurința cu care d-l asesor consistorial decretă că „dușmani ai bisericii ortodoxe” pe atâși binecredincioși ortodoxi, — arăta valoarea morală, însăși a acestei fețe bisericești, așa că nu vom mai slăvi asupra ei.

Rămâne stabilit, că subiectul ales de păr. comisar pentru vorbirea sa de deschidere, a fost rău ales și nepotrivit și că a interpretat cu scop tendențios momentul istoric al alegeriei lui Matia de apostol în locul lui Iuda, alegere făcută prin soarte (v. fapt. Apost. c. I v. 26) unde se zice: „Si au dat sorții lor și a căzut soarta pe Matia și s'a numărat cu cei 11 apostoli”.

In ce privește impresia adevărată a vorbirii d-lui Voileanu asupra celor

fănnii Nr. 2, recișănd, că acest depozit în modul în care este instalat, le primejdivește avutul, o comisie s'a dus la fața locului, pentru a se convinge de adevăr.

Găsindu-se că reclamația este întemeiată, s'a interzis înțerea depozitului în vechia instalație.

Bătălia dela Râșnov.

O recișcare publicată pe baza legii de presă.

Onor. Redacțuni a ziarului „Gazeta Transilvaniei” Brașov.

În baza §-lui 20 din legea de presă XIV din 1914 Vă învăță a da publicitate în proximul număr al ziarului următoarea reciprocitate:

In Nr. 17 al ziarului D-Voastră pag. 3, în coloana informații, s'a publicat o „informație” sub titlu „Arestarea exprimărului Ducariu”, iar în Nr. 18 pe pag. 2-a coloana „Corespondență” s-a publicat sub titlu „Bătălia dela Râșnov. O nouă îspravă a exprimărului Ducariu”.

Ambele articole conțin calomii la adresa mea, pentru cari am sesizat justiția. Până la aducerea sentinței, însă, și să clarifice opinia publică, asupra următoarelor:

1. N'am fost arestat un singur moment și nici înaintat parchetului, nici nu figurați ca acuzat.

2. N'am lovit pe nimenea și nici pe

prezenți în biserică, ne provocăm la o mărturire, pe care și păr. Voileanu o va găsi desinteresată. Cazul e cunoscut în Brașov. Iată-l: D-l Bruteanu, directorul Soc. Ind. Ardealul, ca politician — liberal, de religie ortodoxă, a audiat în biserică vorbirea d-lui V. Venit în oraș se întâlnește cu d-l dr. I. Garoiu, care îl și întrebă de impresiile dela alegere. D-l director răspunde: Pare că sunt mai mulți pentru d-l Blaga, dar președintele a lăsat o predică, hotărît, însă contra d-lui Blaga și astă societă, că i-a și stricat mult. Aceasta e replica noastră!

Bancnote false de 500 lei

Arestarea falsificatorilor de bancnote. S'a stabilit definitiv, că bancnotele de 500 de lei se falsificau în Ungaria.

Die Timișoara ni se serie:

Prințele bancnote false de 500 de lei au fost aruncate pe piață la Oradea-Mare. Firma Luca P. Niculescu de acolo, a reușit să afle, că cei care le pune în circulație, este un agent cu numele Iosif Farcaș. Acesta fiind arestat, a declarat că a primit bancnotele dela papetarul Béla Barta din Timișoara. Atunci Siguranța din Oradea a început să cerceteze mână cu mână ca Siguranța din Timișoara. S'a făcut o descindere la locuința lui Barta, care a și fost deținut chiar îajun de a pleca la Seghedin.

S'a găsit în locuință acestuia fată năștească cu ardei 1956 de bancnote false a 500 lei. Falsul era atât de reușit, încât numai cu greu se puteau deosebi de biletele veritabile. Arestat, Barta a spus că a primit bancnotele dela comerciantul Iosif Brăsnio din Seghedin. Brăsnio a fost adus și el la Timișoara, și încă printru truc reușit: Siguranța l'a chemat teografic, dar îi așeză să-l spuna și îi arătează numele lui Barta și îi arătează comerciale.

Sosit aici și luat în proprietate de către Siguranță, ei a declarat că bancnotele se falsifică în Ungaria și că până acum au fost introduse în țară peste două mii de bucăți.

Corespondență

Petrecerea din Bran. În 25 Dec. 1922 st. v. cu ocazia petrecerii aranjate în folosul căminului școlar din Bran, înființat de M. S. Regina, s'a lăsat suma de lei 5615, dintre cari având spese lei 1060, a rămas un vîndut curat de lei 4555, din care se va creia un fond pentru acoperirea trebuințelor căminului.

M. S. Regina s'a îndurat a ne dărui pentru tombolă 2 lăzi cu obiecte prețioase și frumoase. O parte dintre obiecte s'au jucat la tombolă, alta să lăsă lăsat, rămânând unele pentru altă ocazie. Căminul școlar funcționează în localitatea Spitalului Principește Elisabeta din Bran; în anul 1922 au avut 22 copii și în anul 1923 vor beneficia 30 de copii.

Având resuță scopul aranjeleri acesti petreceri în inimile nobile și bune primească toți cari au contribuit cele mai calduroase, mulțumiri.

Bran, la 17 Ianuarie 1923.

Comitetul.

plutonierul Marin.

3. N'am avut nici un rol în provocarea incidentului petrecut cu ocazia petrecerii pompierilor români din seara zilei 19 Ianuarie 1923. Incidentul a fost provocat de către plutonierul Marin Ion.

4. Nu am avut nici un rol în provocarea incidentului petrecut înainte cu un an la o săptămână, când cu incidentul plat. Funeru. În acest caz, au fost acuzați Muntean Alexe și Nan Victor, după cum se poate constata și din cauza penala ce s'a judecat la Judecătoria de ocol Brașov.

5. Articolele ce s'au scris contra mea sunt efectul unei acțiuni de calomniare ce s'a pornit în contra mea, fără de nici un motiv.

Brașov, 26 Ianuarie 1923.

Cu stînjă: Ioan Ducariu.

N. Red. Așteptăm și noi sentința judecătoarească în cehia corespondenței subiecte, pentru care a lăsat răspunderea corespondentului nostru din Râșnov.

ULTIMA ORA

Blocul opozitiei.

Bucuresti, 29 Ianuarie. — Tratativele intre partidele opozitiei pentru incherea unui acord in lupta impotriva Constitutiei liberale, sunt aproape de-a duce la bun sfarsit.

— Dela averescani se anunta: D-l Argetoianu a plecat la Paris. D-l Oct. Goga in Ardeal.

In Bucuresti, a ramas d-l general Averescu, care urmeaza tratativele pentru un acord cu Partidul national.

Succesul actiunii franceze in Ruhr

— Un articol important in „Daily Mail”. —

Londra. (Radar) — Lordul Rottenmer, fratele lordului Northcliffe constata in „Daily Mail”, ca Franta este in curs de a castiga partida in Ruhr.

Nici unul din evenimentele penibile prezise pentru cazul ocupatiei din Ruhr nu s-a implinit.

Minierii continua lucrarile. Franta posedă mijloacele pentru traficul pe cale ferata. El indeamna la continuarea actiunii si sfatueste Franta sa refuze mediatiunile violente.

Washington. (Radar) — Senatorul Owen a vorbit in Senat impotriva ocupatiei din Ruhr, cerand interventia Americii.

A raspuns Reed, fost combatant, demonstrand legitimitatea actiunii franceze. A raspuns apoi republicanul Oddi, demonstrand cu fapte reale credinta a Germaniei si aratand dreptatea Frantei.

Paris. (Radar) — Generalul Veltand in observatiile facute cu privire la ocupatia din Ruhr, confirmă completa situație bună. Autoritatatile de ocupație domină definitiv evenimentele. Noni trupe sunt inutile.

Rezultatul greivelor pe cale ferata va fi că aliajii vor lua controlul efectiv.

Coblenz. (Radar) — Comisia aliată a expulzat pe nesubordonati. Autoritatatile franceze au mai preluat si serviciile publice.

Poincaré intvine personal la Kemal-Pasa.

Lausanne. (Radar) — Poincaré a telegrafiat lui Mustafa Kemal sa semneze tratatul de pace.

La moartea profesorului Urban Iarnik

Informații

In sedinta de Vineri a Academiei Române d-l D. Onciu, președintele Academiei luând cuvantul a evocat memoria marelui filolog român profesorul Ion Urban Iarnik, mort zilele trecute la Praga. In 1879 a fost ales membru al Academiei Române, iar în 1918 membru de onoare.

Acest om, a spus d-l Onciu, cu sentimentele sale atât de românești, ne aminteste atât de drag, încât îl priveam ca pe cel mai bun român.

La înmormântarea lui, Academia Română, reprezentată prin ministrul nostru la Praga, i-a adus toate elogiile, aga cum se cuvine unui mare român.

Onoare memoriei lui.

Societatea academică „România Jună” din Viena a trimis societății „Ceho-Română” din Praga următoarea telegramă, cu ocazia morții profesorului Urban Iarnik dela universitatea din Praga:

Vestea nespusă de dureroasă a morții profesorului filo-român Urban Iarnik, a întristat sufletul românesc de pretutindeni, care pierde pe unul dintre cei mai rari și dragi prieteni din strinătate.

Neuităta ne va fi memoria marelui dispărut, care a fost un sincer apărător al neamului nostru și care a desfășurat o activitate intensă culturală românească de pe catedra Universității din Praga.

Prieten cu Aurel Mureșanu și Andrei Bârseanu dela șezătorile literare ale „România Jună”, a lucrat laolaltă la îmbogățirea literaturii românești, făcând-o cunoscută și peste hotare.

„România Jună” care a fost leagănul enilor de tinerețe și idealism, cum și dăscălul de limbă românească al ilustrului ei membru Urban Iarnik, ia parte cu nelămurită durere la doliul Universității din Praga, care flutură deopotrivă și pe stâlpii culturii românești.

Consulatul Republicii cehoslovace in Cluj comunică oficial, că prezentarea a orice fel de pașapoarte prin intermediare spre vizare la acest consulat este interzisă. Pașapoarte cehoslovace prezentate prin intermediatori spre cele legale, se vor confisca ca amendă.

Știri din Banat

Timișoara, 26 Ianuarie 1923.

Doi muncitori italieni condamnați pentru contrabandă. Cu vre-o lună de zile înainte, au fost prinși la frontieră muncitorii italieni Italio Bellini și Carlo Samoncini, cari călătoresc dela Bucuresti la Udine. Cum asupra lor se găsea și suma de 30.000 de lei, au fost arestați și predăti parchetului. Ajungând azi cazul lor față judecătoriei, apărarea reprezentată printr-o avocat dr. Aurel Anuica, încearcă să demonstreze că nu poate fi vorba de nici un fel de contrabandă, deoarece legea vămilor permite ori și cui să ducă din țară o sumă de lei, care să corespundă sumei de 1000 franci elvețieni. Sama aceasta ar face azi 35.000 de lei; iar inculpații nu aveau asupra lor, fiecare în parte, nici măcar jumătate a acestei sume. Ambii au fost condamnați la o lună de zile închisoare.

Furt de geamantane. Baronul Iosif Csávossy din Bobda planuia încă de mai mult timp să facă o călătorie până la insula lava, iar pe ziua de ieri se pomenește în Timișoara, spre a luna trenul care să-i ducă până la apă. În gară, până să-si scoată un bilet, un hoț care pe semne îl urmărise și știa cine este, i-a furat cele două geamantane cu care porneau la drum și în care avea, în afară de documentele trebuințioase până la lava, o sumă considerabilă, în valoare. La sgomotul disperat al baronului, poliția din gară a barcadat toate ieșirile, perchezând o seamă de pasageri. Cercetările însă au ramas zadarnice, iar baronul a trebuit să abțină pentru moment de planul călătoriei.

Reorganizarea postelor. Planul de reorganizare al postelor — trimis deja spre studiere tuturor Direcțiunilor Regionale din țară — vrea să aducă o schimbare radicală la aceste oficii. Actualele Dir. Regionale vor fi schimbate cu totul, ceea ce dela Oradea-Mare de exemplu, va fi complet desființată, iar atribuțiile acestor Direcții vor fi predate altor Direcții de sport. În urma acestor dispoziții, Direcția Regională a P.T.T. din Timișoara se va întinde până la Olt și până la Mură.

Comemorarea lui Pasteur. Eri după amiază au avut loc, în sala dela casinoul civil-militar, un festival peatru comemorarea lui Pasteur, aranjat de Asociația Franco-Română din localitate.

Festivalul a fost deschis cu lmul regal, după care a urmat Marsiliaza. D-l prof. Ionescu Argetoia a jucat o disertare, arătând importanța descoperirilor acestui mare geniu. Această disertație a fost însoțită de proiecții. D-șoara Roza Magyar, acompaniată de d-l prof. Freud Leo, a cântat la pian sonata în C Dur de Beethoven, iar d-l Nicu Papazogiu, directorul conservatorului comună, la celodin, Couperin, Lalo Lully și Saint-Saens.

Intrarea a fost gratuită.

Sedinea consiliului comunal. Consiliul comunal a putut sădina aza, în continuare, pentru a asculta raportul d-lui GeorgeVICIU, primarul orașului, asupra activității desfășurate de d-sa și predecesorii săi în cursul anului expirat, la concurerea comunei. Despre dem din acest raport grija d-lui GeorgeVICIU de-a pane la adăpost orașul de-o eventuală lipsă a grădinii în anul viitor, în care scop a depozitat în hambarul morilor din Timișoara 200 vagoane grâu cumpărate din Oitenia prin intermediul Băncii Românești, care a pus la dispoziție sume necesare contra unei dobânzi de 8 jumătate de săată. Deasemenea, cumpărarea unei mari cantități de cartofi, care a provocat o scădere a acestui aliment pe piață de aproape 50%.

D-l GeorgeVICIU a arătat că în cursul anului acesta se va construi o casă pentru muncitorii și funcționarii comunității, lângă abatorul comunal, cu 27 locuințe, cu câte una și două camere și bucătărie și o baie comună pentru întreaga casă; că se va construi și o casă comercială în Fabrică, cu 16 prăvălii; pe locul zis „insula preoților”, având și două etaje pentru 20 locuințe; că s-a clădit lângă turbina electrică un nou edificiu pentru stația radio-telegrafică,

ea se va instala la primăvară la Timișoara.

O foarte interesantă parte e aceea privitoare la grija ce-o poartă orașul uceniciilor din școlile de meserii, înmulțind numărul căminurilor existente, menite să sporească și mai mult în vîitor numărul frecvențatorilor acestor școli-apă, conservatorului, căruia i s-a dotat posibilitatea să aibă o clasă nouă, chiar în cursul acestui an, de violoncel; iar în cursul anului budgetar viitor, alte trei de canto și instrumente noi de vînt și violă. Se va prevedea în bugetul anului viitor, de asemenea, 100.000 lei pentru crearea unui cor și a unei orchestre simfonice comunitare.

Ca pe vremea haiducilor. Morarul Andrei Stark din comuna Recaș, primește săptămâna trecută o scrisoare semnată de „Capitanul Mantu”, cunoscutul cap de bandă, care a băgat în groază timp de luni de zile ținuturile Caransebeșului și ale Reșiței. Scrisoarea era făcută în română și conținea un fel de poveste ca cele obișnuite în cărțile cu haiduci. Zicea că el, Mantu, mutându-si întregul său stat-major de prin părțile unde fusese până acum în părțile Recașului, s-a rătăcit într-o noapte, târziu după miezul nopții, în comuna Izvin, unde a intrat într-o casă cu lumina încă nestinsă și a dat acolo peste un bilet blănări, care e săli să facă din noapte zi, pentru a-și hrăni familia. În consecință el, Mantu, îl invită pe morarul Stark din Recaș, despre care știe că este destul de avot, să ajuteze pe blănări, care să îl izvină la numărul 173, cu cel puțin 10.000 de lei.

In casa morarului era panică din ziua în care primisea scrisoarea. Femeia căzu la pat, iar morarul plănuia să fugă din țară.

O rudenie de a lui Stark însă, avu altă idee. Se duse în comuna învecinată, unde, la numărul 173, îl găsi pe blănări. L-a întrebat dacă el este protejatul lui Mantu. Răspunzând afirmativ, i-a înțins 2000 de lei. Blănăriul se declară mulțumit și îl asigura de prietenia lui Mantu. Peste puțin timp însă, rudenia lui Stark se întoarse întovărăgit de doi jandarmi.

Blănăriul strâns cu ușă, a declarat că nici nu l-a văzut măcar pe Mantu, și că scrisoarea este trimisă de el.

Jandarmii l-au predat parchetului de Timișoara.

Inf.

Locale

Eri d. a. a avut loc o foarte frumoasă seară oare organizată la liceul d. fete de sănătate „Avram Iancu”.

D-l director Orgheidan, căruia i se dătoresc toate șezătorile acestui sănătate și prin cari el se mai manifestă, a jucat o interesantă conferință despre Iancu, cînd și hazaia bucata a d-lui Pătrășcanu „Inzapezit”.

Au fost apoi coruri și recităr, mult aplaudate, de un numeros public.

Elevile liceului s-au achitat frumos de rolul lor.

Plăcută a fost surpriza prin declamații micel elev a școalei primare No. 4, Iliaida Munteanu, care a spus „larna pe ușă” și „Câinele ovreiului”. Mica artistă a fost ovăzionată.

Două poezii de St. O. Iosif, spuse cu simprea deosebită ce ele rezistă, de neapă poetului, eleva din cl. III-a Adina V. Iosif, au fost mult aplaudate.

Eleva Mia Savu din cl. VI-a a recitat „larna” de Alexandru.

In asistență am remarcat corpurile didactice ale școalelor din loc.

Ministerul de interne dă următoarele lămuriri: După cum comunica Ministerul de razboi, după legea căsătoriilor militilor, este oprită numai căsătoria soldaților activi incorporați și aliajii sub drapel.

Pentru cei ce sunt numai trecuți pe tabloul de recensământ, legea nu face nici o restricție. Sunt liberi să se căsătorească după dreptul civil, fie că au fost găsiți împărtășători, fie că au fost amânați pentru debilitate, sau infirmătăți incurabile.

Continuarea textului pe pagina 4-a.

Acoperiș prăbușit. Sub povara greutății zăpezii s'a prăbușit eri acoperișul clădirii din str. Neagră nr. 17, proprietatea d-lui Israel Segelstein. Pagubele sau evaluat la 50.000 lei. Dacă proprietarii vor mai lăsa zăpada multă vreme pe acoperișuri, vor avea multe din ele aceeași soartă.

Furturi D-l G. Rottenbecher din strada Fabriciei reclamă că Sâmbătă mai mulți indivizi profilând de lipsa sa de-acasă și de faptul că ușa era deschisă, au intrat într-o cameră și l'au furat o bucată de pânză albă în valoare de 600 lei și 12 șușite și 12 furculițe în valoare de 700 lei.

Se fac cercetări.

D-l Fritz Clompe, reprezentantul fabriciei de săpun din str. Fabriciei române a constatat numeroase furturi de seu din magazia fabriciei din Octombrie anul trecut, până în Ianuarie a.crt. Pagubele au crescut până la suma de 27.869 lei.

Vineri însă, d-l Clompe a reușit să prindă pe hoți. Ei sunt Sász András din Homorod și Deak Lános. Înaintați poliției, ei au recunoscut că au săvârșit furturile în complicitate și cu alii lucrători din fabrică. Marfa furată o vindeau fabriciei de săpun din str. Lungă.

Clubul sportiv „Colțea” aranjează în ziua de 4 Februarie 1923, ora 9 seara, în sălile Redoutei un mare bal mascat. Mască nu este obligatoare. Comitetul aranjator.

Adunări culturale.

Convocare.

Fiind încredințat din partea comitetului central al „Asociației” cu reorganizarea despărțământului Agnita, prin aceasta convoc pre membri și pe toți românii de bine și doritori de înținerea poporului nostru, din acest despărțământ, care se compune din comunele aparținătoare plasei Agnita, la adunarea generală care se va înține Vineri, la 9 Februarie a. c. st. v. (ora 2 p. m. în sala festivă a primăriei com. din Agnita, cu următoarea ordine de zi:

1. Deschiderea adunării prin delegatul comitetului central.
2. Raportul comitetului și a caserului despărțământului, despre activitatea desvoltată în trecut și starea cassei.
3. Disertații și prelegeri ce se vor înține de cei ce se vor pregăti.
4. Inscrisarea de membri.
5. Alegerea directorului și a comitetului despărțământului.

Agnita, la 25 Ianuarie 1923.

Eugeniu Munteanu,
Primpretor-delegatul
comitetului central.

Primăria comună Râșnov, județul Brașov.
No. 971/923.

Vânzare de lemn.

Comuna Râșnov, județul Brașov vinde prin licitație publică verbală și în scris cu oferte inchise în ziua de 3 Martie 1923, la orele 11 a. m. în sala primăriei Râșnov, toate lemnele în picioare marcaje și numărate cu diametru mai mare de 15 cm. la înălțimea pieptului, aflate în pădurea sa numită „Surpăturile” adecă Cl. Economică „A” seria I. secția 14, parcela, a) și anume:

1. 54 m. c. lemn de construcție de stejar net, măsurate cu coaja.
2. 395 m. c. lemn de construcție de fag net, măsurate cu coaja.
3. 193 m. c. lemn de foc de stejar net.
4. 869,4 m. c. lemn de foc de fag net, evaluate în mod oficial.

Preful de strigare la tulipă 56,646 Lei 20 bani.

Garanție: 5664 Lei 65 bani.

Intinderea pădurei 71 jug. cad.

Timpul folosirei: 1 an.

Modalitate de exploatare: Tăiere rasă.

Depărtarea pădurei dela drum de câmp cam 1 km. dela gara C. F. R. Râșnov cam 8 km.

Condițiunile de licitare și de contract se pot vedea la Primăria comunală Râșnov și la Ocolul silvic Brașov, unde se poate vedea și estimarea detailată.

În oferte scrise se va arăta de concurant, că cunoaște condițiunile de licitare și de contract.

Râșnov, la 18 Ianuarie 1923.

541 1-1 Primăria comunală

BANCA URBANA
SOCIETATE ANONIMA PE ACȚIUNI — CAPITAL 15.000.000 LEI
București. — Strada Poștei Nr. 3 — București.
SUCURSALE: Silistra și Bazargic.

PROSPECT DE SUBSCRIERE

Consiliul de administrație în sedință sa dela 18 Noemvrie 1922, în baza art. 5 din statut, a decis complecarea capitalului dela 15.000.000 la 20.000.000 Lei printr-o nouă emisiune de 10.000 acțiuni la purtător a către 500 Lei valoare nominală fie-care.

Noua emisiune se oferă numai vechilor acționari în proporția de una acțiune nouă la trei vechi. Acțiunile pentru care nu se va exercita dreptul de preferință se vor atribui de Consiliul de Administrație cum va crede de cuvîntă. Dreptul de preferință se va putea exercita de vechii acționari în termen dela 15 Ianuarie la 15 Februarie 1923.

Valoarea acțiunilor se va achita integral la subscriere.

Pentru fie-care acțiune se va plăti căte 25 Lei pentru acoperirea cheltuielilor de emisiune.

Nouii acționari vor avea dreptul la dividend dela 1 Ianuarie 1923.

Subscrierile se primesc la sediul Băncii „Urbana” București, str. Poștei No. 3 și la sucursalele Băncii noastre din Bazargic și Silistra.

Subscrierile din provincie se pot trimite la București prin sucursalele Băncii Naționale.

Consiliul de administrație,

8644 1-3

ELIDA
săpun de toaletă
pentru acei ce
prețuiesc calitatea

Nr. 972/923.

**Primăria comunei Râșnov,
județul Brașov.**

Comuna Râșnov, județul Brașov vine prin licitație publică verbală și înscris, cu oferte inchise în ziua de 3 Martie 1923, la ora 10 dimineață, în sala primăriei comunei Râșnov, toate lemnele în picioare marcaje și numărate cu un diametru mai mare decât 15 cm. la înălțimea pieptului, aflate în pădurea sa numită „Trianghelberg”, adecă Cl. Economică „A” seria I. secția II/2, parcă g. și anume:

1. 283 m. c. lemn de construcție de stejar, net măsurate, cu coaje.

2. 1.190 m. c. lemn de construcție de fag, net măsurate, cu coaje

3. 878 m. c. lemn de construcție de brad, net măsurate, fără coaje.

4. 325 m. c. lemn de foc de stejar net.

5. 2.553 m. c. lemn de foc de fag net.

6. 217 m. c. lemn de foc de brad net.

Evalueate în mod oficial.

Prețul de strigare la tulipă 259,535 Lei.

Garanție 25,953 Lei, 50 bani.

Intinderea păduri 22,5 jug. cadastrale.

Timpul de folosire 2 ani.

Modalitatea de exploatare, tăiere rasă.

Depărtarea păduri de drumul comunal 3 km. și dela C. F. R. Cristian

4,8 km.

Condițiunile de licitare și de contract se pot vedea la Primăria comunală Râșnov, și la ocolul silvic Brașov, unde se poate vedea și estimarea detailată.

In oferte scrise se va arăta de concurant, că cunoaște condițiunile de licitare și de contract.

Râșnov, 18 Ianuarie 1923.

542 1-1 Primăria comunală

„Saxonia” Nr. 200.

**Depozitul mare
de vinuri și must
en gros și en detail**

tot felul de vinuri din Ardeal și din Regat ca și must cu prețurile cele mai convenabile.

8345 24-88 Georg Fleischer,
Brașov, strada Vămii 23.
Engrosiștil se bucură de un rabat mare.

De vânzare. Un imobil
din comuna Satulung (jud. Brașov) compus
din un salon de prăvălie, cinci
camere de locuit, magazii, grăjd,
grădină cu pomi roditori, construc-
ție din cărămidă. Proprietar RADU
G. ALDEA.

A se adresa Constanța, strada
Mercur Nr. 5. 3353 3-15

Mare magazin de unele și mașini agricole.

ÁRPÁD BARTHA

Adresa telegrafică: BARTHA.

Telefon Nr. 25.

Tin continuative în depozit:

Pluguri de „Sack”, cap de pluguri, grăpi,
mașini de sămănăt.

Zdrobitorii de furage, mașini pentru tăiat
nutreț și mașini pentru tăiat stecle.

Furci pentru fân, cuie de sârmă, potcoave.

Curele marca „Wolfner”, ulei și tavotte.

Cement Turda.

Mașini de îmblătit, aranjamente de mori

pe lângă prețurile cele mai convenabile de zi, asigurând calitate
superioară și livrare promptă.

ÁRPÁD BARTHA, — Sf. Gheorghe.